

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№10

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

**INNOVATION
IQTISODIYOT**
ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

**10-jild
10-son
Oktyabr, 2026**

**ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА**
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich - i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Ubaydullayev G‘ayrat Zuvaytovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Xo‘janova Gulshoda Otamurodovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Учредитель:

Каршинский государственный технический университет

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в электронной форме и публикуется через официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал «Инновационная экономика» включён в перечень национальных научных изданий на основании решения Президиума Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 5 апреля 2025 года № 369.

В журнале публикуются статьи по следующим рубрикам:

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик (Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор (Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор, (Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик (НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор (Таджикистанский аграрный университет им. Ш. Шотемура)

Габидуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент (Национальный исследовательский университет «Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник (Российского университета дружбы народов имени П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент (Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н., профессор (Национальная академия наук Республики Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор (Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор, академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-заде Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбонович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Эркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шагинур Шухратовна - д.э.н. (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Убайдуллаев Гайрат Зувайтович - к.э.н., доцент

Ходжакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишиервич - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Алимова Муниса Юлчиевна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Эргашева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н. (DSc), доцент

Бобокулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Жонузов Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Ходжанова Гулиода Отамуродовна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н. (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н. (PhD)

Панжиев Самижон Аликулович - PhD, доцент

YOSHLAR BANDLIGINI TA'MINLASHDA DAVLAT SIYOSATINING O'RNI VA AHAMIYATI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)

Boboqulov Oybek Norbo'tayevich

РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДЕЖИ (НА ПРИМЕРЕ КАШКАДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ)

Бобокулов Ойбек Норбогаевич

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF STATE POLICY IN ENSURING YOUTH EMPLOYMENT (THE CASE OF THE KASHKADARYA REGION)

Boboqulov Oybek Norbo'tayevich

Annotatsiya. Maqolada yoshlar bandligini ta'minlashda davlat siyosatining o'rni va ahamiyati nazariy hamda amaliy jihatdan tadqiq etilgan. Respublika va Qashqadaryo viloyati mehnat bozorining 2021–2025-yillardagi asosiy ko'rsatkichlari-bandlik darajasi, erkaklar va xotin-qizlar o'rtasidagi ishsizlik, 15-24 yosh toifasidagi yoshlar ishsizligi qiyosiy tahlil qilingan. Tahlil natijalari davlat dasturlari va "Yoshlar daftari", "Mahallabay ishlash" kabi mexanizmlar ishsizlikni sezilarli kamaytirganini, yoshlar ishsizligi umumiy darajasini kamaytirish yuzasidan amalga oshirilayotgan islohotlar ko'rsatilgan. Viloyat sharoitida yoshlar bandligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: yoshlar bandligi, davlat siyosati, mehnat bozori, ishsizlik darajasi, NEET, "Yoshlar daftari", hududiy bandlik, Qashqadaryo viloyati.

Аннотация. В статье теоретически и практически исследованы роль и значение государственной политики в обеспечении занятости молодежи. Проведен сравнительный анализ основных показателей рынка труда Республики Узбекистан и Кашкадарьинской области за 2021–2025 годы, включая уровень занятости, безработицу среди мужчин и женщин, а также уровень безработицы среди молодежи в возрасте 15–24 лет. Результаты анализа свидетельствуют о том, что государственные программы и такие механизмы, как «Молодежная тетрадь» и «Подворовая работа», способствовали снижению безработицы. Рассмотрены проводимые реформы, направленные на дальнейшее снижение общего уровня молодежной безработицы. Разработаны научно-практические предложения по повышению занятости молодежи с учетом социально-экономических особенностей Кашкадарьинской области.

Ключевые слова: занятость молодёжи, государственная политика, рынок труда, уровень безработицы, NEET, «Молодёжная тетрадь», Кашкадарьинская область.

Abstract. The article examines the role and significance of government policy in promoting youth employment from both theoretical and practical perspectives. A comparative analysis of the key labor market indicators of the Republic of Uzbekistan and Kashkadarya Region for 2021–2025 is conducted, including the employment rate, unemployment among men and women, and the unemployment rate among young people aged 15–24. The findings indicate that government programs and mechanisms such as the "Youth Register" and the "Mahallabay Ishlash" (community-based employment) initiative have contributed to reducing unemployment. The article also highlights ongoing reforms aimed at further reducing the overall youth unemployment rate. Scientific and practical recommendations are developed to increase youth employment, taking into account the socio-economic characteristics of Kashkadarya Region.

Keywords: youth employment, state policy, labour market, unemployment rate, NEET, Youth Notebook, Kashkadarya region.

KIRISH

Yoshlar bandligi mamlakat iqtisodiy barqarorligi va ijtimoiy farovonligining asosiy shartlaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston aholisining tarkibida yoshlar salmog'i yuqori: 2025-yil 1-yanvar holatiga respublikada 14–30 yoshli yoshlar soni 9 630 556 kishini yoki jami aholining 25,7 foizini tashkil etgan⁹². Bunday demografik tuzilma bir tomondan iqtisodiy o'sish uchun katta mehnat salohiyatini yaratasa, ikkinchi tomondan har yili mehnat bozoriga kirib kelayotgan yuz minglab yoshlarni munosib ish o'rinlari bilan ta'minlash vazifasini kun tartibiga qo'yadi.

So'nggi yillarda umumiy ishsizlik darajasi izchil pasaygan bo'lsa-da, yoshlar ishsizligi muammoligicha qolmoqda. Jahon banki baholariga ko'ra, 15–24 yoshli yoshlar o'rtasida ishsizlik darajasi 2025-yilda 11,4 foizni tashkil etib, umumiy ko'rsatkichdan qariyb ikki baravar yuqori bo'lgan⁹³. Bundan tashqari, Statistika agentligining 2025-yilgi uy xo'jaliklari so'rovi asosidagi tahlil 14–30 yoshli aholining 33,2 foizi na o'qimayotgani, na ishlayotganini (NEET toifasi) ko'rsatgan⁹⁴.

Muammo hududiy kesimda yanada yaqqol namoyon bo'ladi. Qashqadaryo viloyati yoshlar soni bo'yicha respublikada yetakchi hududlardan biri bo'lib, bu yerda 969 212 nafar yosh istiqomat qiladi, bu viloyat aholisining 26,6 foizini tashkil etadi. Viloyat iqtisodiyotining qishloq xo'jaligi va xomashyo tarmoqlariga yuqori darajada bog'liqligi, qishloq aholisi ulushining katta ekanligi yoshlar bandligini ta'minlashda davlat siyosatining rolini yanada oshiradi.

Maqolaning maqsadi - yoshlar bandligini ta'minlashda davlat siyosatining o'zni va ahamiyatini Qashqadaryo viloyati misolida baholash hamda uni takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: yoshlar bandligi bo'yicha davlat siyosatining nazariy asoslarini umumlashtirish; respublika va viloyat mehnat bozori ko'rsatkichlarini qiyosiy tahlil qilish; amaldagi davlat mexanizmlarining natijadorligini baholash; viloyat sharoitiga mos tavsiyalar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bandlik muammosiga davlat aralashuvining nazariy asoslari J.M. Keyns ishlarida shakllangan bo'lib, u samarali talabni rag'batlantirish orqali ishsizlikni kamaytirishda davlatning faol rolini asoslab bergan⁹⁵. G. Bekker tomonidan ishlab chiqilgan inson kapitali nazariyasi esa ta'lim va kasbiy tayyorgarlikka qilingan investitsiyalar shaxsning mehnat bozoridagi

raqobatbardoshligini belgilashini ko'rsatadi⁹⁶. Bu yondashuv yoshlar bandligi siyosatida kasbga o'qitish dasturlarining ahamiyatini nazariy jihatdan izohlaydi.

Xalqaro mehnat tashkiloti tadqiqotlarida, xususan N. O'Higgins ishida, yoshlar ishsizligining kattalar ishsizligidan barqaror yuqori bo'lishi tajriba yetishmasligi, birinchi ish o'rniga kirishdagi to'siqlar va iqtisodiy tebranishlarga sezgirlik bilan izohlanadi hamda faol mehnat bozori siyosati choralari asosiy yechim sifatida ko'rsatiladi⁹⁷. Yevropa ta'lim jamg'armasining O'zbekiston bo'yicha 2026-yilgi tahliliy hisobotida ham yoshlar uchun faol chora-tadbirlar tizimini kengaytirish zarurligi qayd etilgan⁹⁸.

Mahalliy olimlardan Q.X. Abdurahmonov mehnat iqtisodiyoti va bandlikni tartibga solishning nazariy-uslubiy masalalarini⁹⁹, Sh.R. Xolmo'minov esa bandlikni davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlarini tadqiq etgan¹⁰⁰. Qashqadaryo viloyati bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda hududda, ayniqsa qishloq yoshlari o'rtasida ishsizlik yuqoriligi va uning mehnat migratsiyasiga sabab bo'layotgani ta'kidlangan¹⁰¹. Mazkur tadqiqot orqali yoshlar bandligi ko'rsatkichlarini respublika hamda Qashqadaryo viloyatini qiyoslash orqali yetarlicha baholash, bu esa ilmiy yangilikni belgilaydi.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, statistik guruhlash, dinamik qatorlar tahlili, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanildi. Axborot bazasi sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining SIAT ochiq ma'lumotlar portali¹⁰², Jahon bankining Jahon taraqqiyot ko'rsatkichlari, Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasi materiallari hamda yoshlar bandligiga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlar olindi.

Tahlil 2021–2025-yillarni qamrab oladi. Bandlik darajasi iqtisodiyotda band aholi sonining mehnatga layoqatli yoshdagi aholi soniga nisbati sifatida, ishsizlik darajasi esa ishsizlar sonining iqtisodiy faol aholi soniga nisbati sifatida rasmiy metodika asosida hisoblangan. 2025-yil ma'lumotlari dastlabki ko'rsatkichlar hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil natijalari 2021–2025-yillarda respublikada ham, Qashqadaryo viloyatida ham bandlik darajasi oshib, ishsizlik pasayganini, biroq yoshlar ishsizligi yuqoriligicha qolayotganini ko'rsatdi. Respublika mehnat bozorining asosiy ko'rsatkichlari 1-jadvalda keltirilgan.

⁹² O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston aholisining 25,7 foizini yoshlar tashkil etadi. – [stat.uz](#)

⁹³ World Bank. Youth Unemployment Rate for Uzbekistan (SL.UEM.1524.ZS), World Development Indicators. – [fred.stlouisfed.org](#)

⁹⁴ O'zbekistondagi har uchinchi yosh ta'lim va mehnat bozoridan chetda qolmoqda – tadqiqot (Social Policy Lab). – [talimxabarlari.uz](#)

⁹⁵ Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. – London: Macmillan, 1936.

⁹⁶ Becker G.S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis. – New York: NBER, 1964

⁹⁷ O'Higgins N. Youth Unemployment and Employment Policy: A Global Perspective. – Geneva: ILO, 2001.

⁹⁸ European Training Foundation. O'zbekiston: yoshlar uchun mehnat bozoridagi faol chora-tadbirlar. – 2026. – [etf.europa.eu](#)

⁹⁹ Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti: nazariya va amaliyot. Darslik. – Toshkent.

¹⁰⁰ Xolmo'minov Sh.R. Bandlikni davlat tomonidan tartibga solish masalalariga oid ilmiy ishlar.

¹⁰¹ Qashqadaryo viloyatida aholini ish bilan ta'minlash muammo va istiqbollari // Innovatsion iqtisodiyot. – Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti, 2024. – [ojs.qmii.uz](#)

¹⁰² [siat.stat.uz](#)

O'zbekiston Respublikasi mehnat bozorining asosiy ko'rsatkichlari (foizda)¹⁰³

Ko'rsatkichlar	2021	2022	2023	2024	2025	O'zgarish, foiz punkti
Bandlik darajasi	67,0	67,2	67,9	68,3	70,5	+3,5
Ishsizlik darajasi (erkaklar)	6,9	5,4	4,3	4,1	3,4	-3,5
Ishsizlik darajasi (xotin-qizlar)	13,3	13,4	10,2	7,4	...	-5,9
Yoshlar (15–24 yosh) ishsizlik darajasi	13,0	10,9	10,8	10,8	11,4	-1,6

1-jadval ma'lumotlariga ko'ra, respublikada bandlik darajasi besh yilda 67,0 foizdan 70,5 foizga ko'tarilgan, erkaklar ishsizligi qariyb ikki baravar kamaygan. Xotin-qizlar ishsizligida eng katta pasayish -

5,9 foizda kuzatilgan. Biroq 15-24 yoshli yoshlar ishsizligi atigi 1,6 foizga kamaygan va 2025-yilda 11,4 foizga qayta o'sgan

2-jadval.

Qashqadaryo viloyati mehnat bozorining asosiy ko'rsatkichlari¹⁰⁴

Ko'rsatkichlar	2021	2022	2023	2024	2025	O'zgarish
Bandlik darajasi, %	62,2	61,9	61,9	65,0	65,9	+3,7
Respublika o'rtacha bandlik darajasidan farq, f.p.	-4,8	-5,3	-6,0	-3,3	-4,6	+0,2
Ishsizlik darajasi (erkaklar), %	6,8	5,3	4,7	4,4	4,2	-2,6
Ishsizlik darajasi (xotin-qizlar), %	15,5	15,3	11,3	7,9	...	-7,6
Ishsiz xotin-qizlar soni, ming kishi	81,6	81,6	59,0	46,6	...	-42,9 %

2-jadvaldan ko'rinadiki, viloyatda bandlik darajasi 2021-2025-yillarda 3,7 foizga oshgan, ammo u har yili respublika o'rtacha ko'rsatkichidan 3,3-6,0 foiz pasayganligi kuzatilmoqda. Erkaklar ishsizligi 2025-yilda 4,2 foizni tashkil etib, respublika darajasidan (3,4 %) yuqori bo'lgan. Xotin-qizlar ishsizligi 15,5 foizdan 7,9 foizga tushgan, ishsiz ayollar soni esa 35 ming kishiga kamayganligi aniqlangan.

Rasmiy ma'lumotlarga ko'ra, 2025-yil yakunida viloyatda umumiy ishsizlik darajasi 4,9 foizga, kambag'allik darajasi 6,5 foizga tushgan¹⁰⁵. Shu bilan birga, 2025-yil o'rtasida viloyatda 5,5 ming ishsiz yosh qayd etilgan va yana 36,5 ming bitiruvchi mehnat bozoriga kirib kelayotgani ta'kidlangan¹⁰⁶. Bu har yili yoshlar uchun o'n minglab yangi ish o'rinlari zarurligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar davlat siyosatining yoshlar bandligini ta'minlashdagi ahamiyatini ikki jihatdan tasdiqlaydi. Birinchidan, "Mahallabay ishlash" tizimi, hokim yordamchilari va yoshlar yetakchilari institutlari, "Yoshlar daftari" orqali ko'rsatilayotgan moliyaviy yordam kabi manzilli mexanizmlar ishsizlikning, ayniqsa xotin-qizlar ishsizligining keskin pasayishiga xizmat qilgan. Viloyatda xotin-qizlar ishsizligining respublikadagiga nisbatan tezroq kamayishi (-7,6 va -5,9 foiz) hududiy dasturlarning samarasini ko'rsatadi.

Ikkinchidan, yoshlar ishsizligining umumiy ko'rsatkichga nisbatan sekin kamayishi amaldagi choralar ko'proq qisqa muddatli bandlikka yo'naltirilganini ko'rsatadi. Bu holat O'Higgins va Bekker yondashuvlariga mos keladi: tajriba va malaka yetishmasligi bartaraf etilmasa, moliyaviy rag'batlar yoshlarni barqaror ish o'rinlariga olib chiqa olmaydi. NEET darajasining 33,2 foizga yetgani ham ta'lim tizimi

va mehnat bozori talablari o'rtasidagi nomuvofiqlik tizimli xarakterga ega ekanini tasdiqlaydi.

Ilmiy tadqiqotimizda Qashqadaryo viloyatida yoshlar ishsizlik darajasining yuqoriligi viloyat iqtisodiyotining tarkibiy xususiyatlariga bog'ligi bilan ifodalash mumkin. Shu sababli Prezidentning 2026-yil 13-martdagi "Qashqadaryo viloyatini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni yanada jadallashtirish to'g'risida"gi PQ-96-son qarorida viloyatda ishsizlik darajasini 3,2 foizga pasaytirish, Qarshi shahrida yoshlarni xalqaro standartlar asosida kasbga va xorijiy tillarga o'qitadigan Ta'lim va texnologiyalar markazini tashkil etish vazifalari belgilangan. Muborak maxsus innovatsion sanoat zonasi va Qarshi yashil texnologiyalar sanoat zonasida 2026–2027-yillarda 6 mingga yaqin yangi ish o'rni yaratish rejalashtirilgani yoshlarni sanoat tarmoqlariga jalb etish uchun real imkoniyat yaratadi.

Shuningdek yoshlar bandligini ta'minlashda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining bir qancha farmon va qarorlarida ham o'z aksini topgan. Jumladan:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyundagi "O'zbekiston Respublikasi yoshlarga oid 3davlat siyosatini tubdan isloh qilish va yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6017-sonli farmonida Yoshlar ishlari agentligi va uning hududiy bo'linmalari tashkil etildi hamda ishsiz yoshlarni haq to'lanadigan jamoat va mavsumiy ishlarga jalb etuvchi "Fidoyi yoshlar otryadlari", talabalar uchun "Yoshlar qurilish otryadlari" joriy qilinishi;

Shuningdek, 2021-yil 20-apreldagi "Yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash va bandligiga ko'maklashish, ularni ijtimoiy himoya qilish hamda bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etishga oid qo'shimcha

¹⁰³ Statistika agentligi SIAT portali [11–13] va Jahon banki [2] ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

¹⁰⁴ Statistika agentligi SIAT portali [11–13] ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

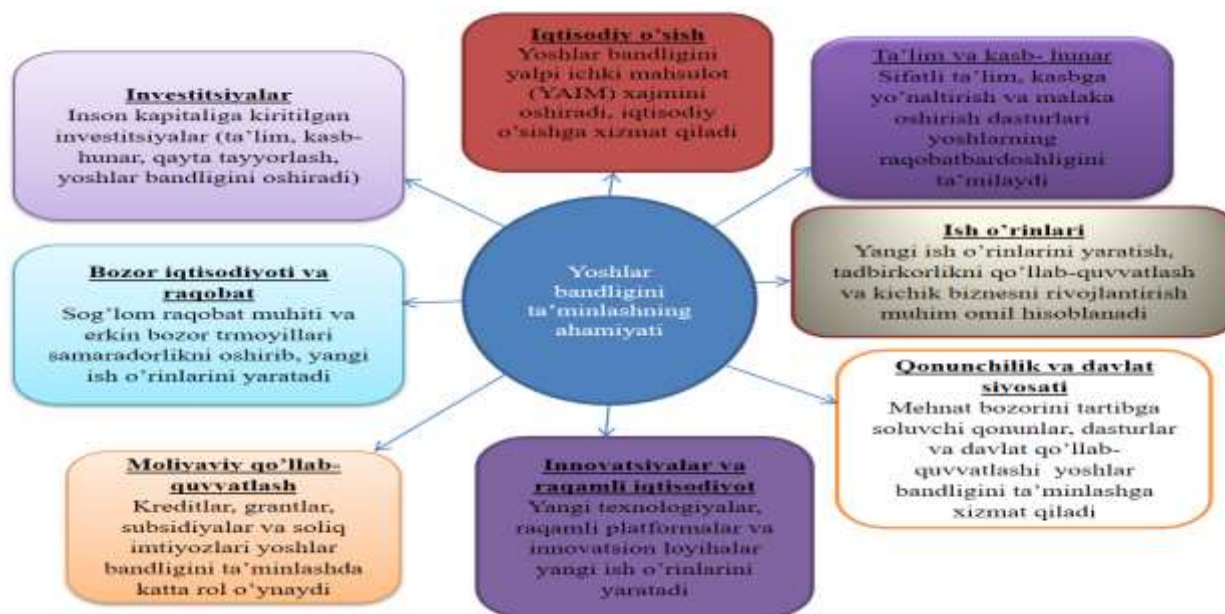
¹⁰⁵ Qashqadaryo viloyatini rivojlantirish bo'yicha ustuvor vazifalar muhokama qilindi // gov.uz, 2026-yil 11-mart. – gov.uz

¹⁰⁶ Bozorlarda narx-navo barqarorligini ta'minlash bo'yicha tizim Qashqadaryoda ishga tushiriladi // Spot.uz, 2025-yil 20-iyun. – spot.uz

chora-tadbirlar to'g'risida" PF-6208-sonli Prezident farmoni bilan 25 yoshgacha xodimlar uchun to'lanadigan ijtimoiy soliq ish beruvchiga to'liq qaytariladi (6 oy

uzluksiz ishlaganda), "Yoshlar daftari"dagi yoshlargaish qurollari uchun 40 BHMgacha subsidiya berish, yosh tadbirkorlar ijara to'lovining 30 foizi qoplanishi;

1-rasm. Yoshlar bandligini ta'minlashning ahamiyati¹⁰⁷

2024-yil 5-apreldagi "Yoshlarga yer ajratish orqali ularning daromadlarini oshirish va bandligini ta'minlash, shuningdek, yangi yer maydonlarini o'zlashtirish chora-tadbirlari to'g'risi"dagi PQ-153-sonli qarorlari bilan 18-30 yoshdagi yoshlarga "E-auksion" orqali yer uchastkalarini ijaraga berish, 100 mln so'mgacha kredit, "Yoshlar daftari"dan 5 mln so'mgacha subsidiya ajratish, tomchilab sug'oriladigan va yangi o'zlashtirilgan yerlar 5 yil yer solig'idan ozod ozod etilishi, 2025-yil 14 fevraldagi "Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish va bandligini ta'minlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-62-sonli qarorlari bilan "Yoshlar biznesi" dasturi (2025-2027); "Aloqabank" bazaviy "yoshlar banki" etib belgilanishi, "Biznesga birinchi qadam"-100 mln so'mgacha mikrokredit, imtiyozli kreditlarning kamida 30 foizi ayollar tadbirkorligiga, yaratiladigan ish o'rinlarining kamida 50 foizi yoshlarga ajratilishi to'g'risidagi qarorlarda ham asosiy urg'u yoshlarning bandligini ta'minlashga qaratilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari davlat siyosati yoshlar bandligini ta'minlashda hal qiluvchi omil ekanini ko'rsatdi: 2021-2025-yillarda respublikada bandlik darajasi 3,5, Qashqadaryo viloyatida 3,7 foizga oshdi, xotin-qizlar ishsizligi esa viloyatda qariyb ikki baravar (15,5 foizdan 7,9 foizga) kamaydi. Shu bilan birga, yoshlar ishsizligi umumiy darajadan qariyb ikki baravar yuqoriligicha qolmoqda va viloyat bandlik darajasi bo'yicha respublika o'rtacha ko'rsatkichidan 4-5 foiz kamayish holati kuzatiladi.

Olib borilgan tadqiqotimiz davomida mamlakatda mehnatga layoqatli yoshlar bandligini ta'minlash bo'yicha amalga oshirilayotgan davlat siyosati va

me'yoriy-huquqiy xujjatlar asosidagi chora-tadbirlar ijrosi bilan bir qatorda tadqiqotchi sifatida quyidagi amalga oshirilishi lozim bo'lgan bir qator takliflarni ilgari surishimiz mumkin:

- Viloyatda yoshlar bandligi siyosatini takomillashtirish uchun birinchi navbatda "Yoshlar daftari" mablag'larini bir martalik yordamdan kasbga o'qitish va birinchi ish o'mniga joylashtirish bilan bog'langan dasturlarga yo'naltirish maqsadga muvofiq.

- Muborak va Qarshi sanoat zonalarida yaratilayotgan ish o'rinlari uchun texnikum va oliy ta'lim muassasalarida buyurtma asosida kadrlar tayyorlashni yo'lga qo'yish yoshlarning malakasi va ish beruvchilar talabi o'rtasidagi nomuvofiqlikni kamaytiradi.

- Shuningdek, qishloq yoshlari uchun agrosanoat kooperatsiyalari, hunarmandchilik va xizmat ko'rsatish sohasida, jumladan ziyorat va madaniy turizm kichik biznes loyihalarini imtiyozli kreditlash kengaytirilishi lozim.

- Qashqadaryo viloyati asosan qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish va chorvachilikka ixtisoslashganligini hisobga olgan holda viloyatdagi o'zlashtirilmagan yerlarni o'zlashtirish hamda ularni yoshlarga bo'lib berish orqali bandligini ta'minlash.

- Chorvachilik va veterinariya xizmatlarini rivojlantirish orqali qishloq yoshlarini qo'ychilik, qoramolchilik, parrandachilik, asalarichilik va ozuqa mahsulotlari yetishtirishga jalb qilish orqali bandligini ta'minlash.

- Mahalla yoshlar yetakchilari faoliyatini NEET toifasidagi yoshlar bilan manzilli ishlashga yo'naltirish va bandlik natijalarini tumanlar kesimida monitoring qilish tizimini joriy etish hamda davlat siyosatining natijadorligini oshirishga xizmat qiladi.

¹⁰⁷ Muallif ishlanmasi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston aholisining 25,7 foizini yoshlar tashkil etadi. – stat.uz
2. World Bank. Youth Unemployment Rate for Uzbekistan (SL.UEM.1524.ZS), World Development Indicators. – fred.stlouisfed.org
3. O'zbekistondagi har uchinchi yosh ta'lim va mehnat bozoridan chetda qolmoqda – tadqiqot (Social Policy Lab). – talimxabarlari.uz
4. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. – London: Macmillan, 1936.
5. Becker G.S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis. – New York: NBER, 1964.
6. O'Higgins N. Youth Unemployment and Employment Policy: A Global Perspective. – Geneva: ILO, 2001.
7. European Training Foundation. O'zbekiston: yoshlar uchun mehnat bozoridagi faol chora-tadbirlar. – 2026. – etf.europa.eu
8. Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti: nazariya va amaliyot. Darslik. – Toshkent.
9. Xolmo'minov Sh.R. Bandlikni davlat tomonidan tartibga solish masalalariga oid ilmiy ishlar.
10. Qashqadaryo viloyatida aholini ish bilan ta'minlash muammo va istiqbollari // Innovatsion iqtisodiyot. – Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti, 2024. – ojs.qmii.uz

11. Statistika agentligi. Bandlik darajasi (hududlar kesimida). – siat.stat.uz
12. Statistika agentligi. Ishsizlik darajasi (erkaklar). – siat.stat.uz
13. Statistika agentligi. Ishsizlik darajasi (xotin-qizlar); Ishsiz xotin-qizlar soni. – siat.stat.uz; siat.stat.uz
14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 13-martdagi PQ-96-son “Qashqadaryo viloyatini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni yanada jadallashtirish to'g'risida”gi qarori. – buxgalter.uz
15. Qashqadaryo viloyatini rivojlantirish bo'yicha ustuvor vazifalar muhokama qilindi // gov.uz, 2026-yil 11-mart. – gov.uz
16. Bozorlarda narx-navo barqarorligini ta'minlash bo'yicha tizim Qashqadaryoda ishga tushiriladi // Spot.uz, 2025-yil 20-iyun. – spot.uz

Muallif(lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

Boboqulov Oybek Norbo'tayevich Axborot texnologiyalari va Menejment universiteti stajyor o'qituvchi / Бобокулов Ойбек Норботаевич Преподаватель-стажер, Университет информационных технологий и управления / Bobokulov Oybek Norbutaevich Trainee teacher, University of Information Technology and Management
E-mail: oybekboboqulov85@gmail.com

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz